

พยาบาลกับการเตรียมความพร้อมรับวัฒนธรรมที่แตกต่างของอาเซียนบวก

จัดการความรู้จากการประชุม ณ โรงแรมมารวยการ์เด็น กรุงเทพฯ โดยสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย

ผู้ร่วมจัดการความรู้

1. นางสาวศรีสกุล เจริญแหลม	ประธานและผู้เขียน
2. นางสาวจิตติยา สมบัติบุรณ์	กรรมการ
3. นางสาวพุดตาล มีสรรพวงษ์	กรรมการ
4. นายภโวทัย พาสนาโสภณ	กรรมการ
5. นางรัชชนก ลิทธิเวช	กรรมการ
6. นางสุมาลี ราชนิยม	กรรมการ
7. นางสาวคณิศร แก้วแดง	กรรมการ
8. นางสาวนิศารัตน์ รววงษ์	กรรมการ
9. นางสาวบุษยารัตน์ ลอยศักดิ์	กรรมการ
10. นางสาวจันจิรา หินขาว	กรรมการ

การก้าวสู่ประชาคมอาเซียน (AEC) กลุ่มประชาคมอาเซียนประกอบด้วย ประเทศไทย ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย บรูไน เวียดนาม กัมพูชา และพม่า รวม 10 ประเทศ

อาเซียนบวก (ASEAN Plus) หมายถึงอะไร

ASEAN + 6 คือ กลุ่มประเทศอาเซียน 10 ประเทศ บวกกับ ประเทศจีน อินเดีย ญี่ปุ่น

เกาหลี ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์

ASEAN + 8 เพิ่มประเทศรัสเซีย และอเมริกา

วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งประชาคมอาเซียน มีดังนี้

1. เพื่อส่งเสริมสันติภาพและความมั่นคง การส่งเสริมประชาธิปไตย หลักนิติรัฐและการเคารพสิทธิมนุษยชน และสิทธิเสรีภาพพื้นฐานของประชาชน การระงับข้อพิพาทในภูมิภาคด้วยสันติวิธี
2. สนับสนุนการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ความมั่นคงทางการเงิน
3. พัฒนาและลดความยากจน ลดช่องว่างของระดับการพัฒนา เสริมสร้างให้เป็นสังคมเอื้ออาทร อนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความรับผิดชอบต่อสังคม

พยาบาลควรมีการเตรียมความพร้อมในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนอย่างไร

ตามที่ ASEAN Socio-Cultural Community Blueprint 2009 – 2015

ได้กำหนดการคุ้มครองและสวัสดิการสังคมที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่ของพยาบาล 5 ประการ ได้แก่

1. การส่งเสริมความมั่นคงและความปลอดภัยด้านอาหาร
2. การดูแลสุขภาพและส่งเสริมการดำรงชีวิตที่มีสุขภาวะ
3. การเพิ่มศักยภาพในการควบคุมโรคติดต่อ
4. การรับประกันอาเซียนที่ปลอดภัยเสถียร
5. การพร้อมรับภัยพิบัติและประชาคมที่ปลอดภัยยิ่งขึ้น

หลักการสำคัญของข้อตกลงยอมรับร่วมสาขาบริการพยาบาลและการผดุงครรภ์ (Mutual Recognition Arrangement : MRA on Nursing Service) มีดังนี้

1. เปิดให้พยาบาลที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดใน MRA สามารถเคลื่อนย้ายไปขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพในประเทศ ASEAN อื่นได้
2. อำนวยความสะดวกในขั้นตอนการขอรับใบอนุญาตของพยาบาลต่างชาติในกลุ่ม ASEAN มากขึ้น
3. พยาบาลต่างชาติที่เข้าทำงานในประเทศอาเซียนอื่น ต้องปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับ ของประเทศนั้น ๆ รวมทั้งต้องอยู่ภายใต้การประเมินขององค์กร/ หน่วยงานของประเทศนั้น
4. เสริมสร้างศักยภาพของผู้ประกอบวิชาชีพในภูมิภาค โดยแลกเปลี่ยนข้อมูล/ องค์ความรู้ พัฒนาการฝึกอบรม แลกเปลี่ยนผู้เชี่ยวชาญ

5. พัฒนาคุณภาพของระบบการศึกษาและการบริการให้มีระดับใกล้เคียงกัน

6. ให้คำนิยามคำว่า พยาบาลและการปฏิบัติการพยาบาลร่วมกัน ดังนี้

พยาบาล หมายถึง

ผู้สำเร็จการศึกษาระดับวิชาชีพจากสถาบันที่ได้รับการรับรองและได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพจากองค์กรที่มีอำนาจรับรองของประเทศในกลุ่มอาเซียน

การปฏิบัติการพยาบาล หมายถึง การให้บริการพยาบาลโดยพยาบาลวิชาชีพที่ครอบคลุมด้านการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การรักษาพยาบาลผู้เจ็บป่วยและการฟื้นฟูสภาพ ซึ่งรวมการศึกษา

และการวิจัยด้วย

คุณสมบัติของพยาบาลที่กำหนดใน MRA

1. สำเร็จการศึกษาพยาบาลในระดับอุดมศึกษาของประเทศนั้น ๆ
2. มีใบอนุญาตการประกอบวิชาชีพพยาบาลในประเทศ ASEAN
3. มีประสบการณ์การประกอบวิชาชีพในประเทศที่รับใบอนุญาต
4. ไม่มีประวัติการทำความผิดร้ายแรงด้านเทคนิคมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ
5. ปฏิบัติตามข้อบังคับของสภาวิชาชีพในการขอรับใบอนุญาตการประกอบอาชีพ
6. ปฏิบัติตามกฎหมายอื่น ๆ ในประเทศที่เข้าไปให้บริการการพยาบาล

ภาวะสุขภาพในภาพรวมของอาเซียน พบว่า ร้อยละ 60 ประชากรเสียชีวิตจาก NCD

โดยมีสาเหตุจากการสูบบุหรี่ ดื่ม Alcohol ขาดการออกกำลังกาย ดังนั้น ทุกประเทศในอาเซียนควรดูแลผู้ป่วย NCD อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะ โรคหัวใจและหลอดเลือด โรคถุงลมปอดอุดกั้นเรื้อรัง DM ชนิดที่ไม่ใช่กรรมพันธุ์ โรคมะเร็ง เป็นต้น

5 เรื่องสำคัญเกี่ยวกับสุขภาพที่อาเซียนต้องร่วมกันดำเนินการ คือ

1. การเข้าถึงบริการของผู้ป่วย DM Hypertension (กลุ่ม NCD)
2. การควบคุมบุหรี่ – สุรา โดยเฉพาะควบคุมบุหรี่เถื่อน
3. การสร้างหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า (Universal Health Coverage)
4. การลดปัญหาโรคเอดส์ Triple Zers Targets
5. ความร่วมมือสร้างเครือข่ายการฝึกอบรมด้านระบาดวิทยาภาคสนาม

ข้อควรคำนึงในการดูแลผู้ป่วยข้ามวัฒนธรรม

พยาบาลควรเน้นการดูแลผู้ป่วยด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ (Humanistic care) ผู้ป่วยเป็น

ศูนย์กลาง (Patient center) และมีจรรยาบรรณวิชาชีพในการพยาบาล การดูแลผู้ป่วยข้ามวัฒนธรรม

จำแนกตามศาสนา ดังนี้

ประเทศที่ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม	ประเทศที่ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาคริสต์	ประเทศที่ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ
- ซาอุดีอาระเบีย - คูเวต - โอมาน - สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ - กาตาร์	- ประเทศแถบตะวันตก เช่น อเมริกา ฝรั่งเศส แคนาดา อังกฤษ อิตาลี กรีก สวีเดน เยอรมนี ฯลฯ	- ไทย - พม่า - ลาว - กัมพูชา - อินเดีย ฯลฯ
- บาห์เรน - อินโดนีเซีย - มาเลเซีย ฯลฯ		
ข้อควรคำนึง ช่วงถือศีลอด : เดือนรอมฎอน ประกอบพิธีฮัจญ์ - จัดสถานที่ละหมาด	ข้อควรคำนึง ก่อนเข้าห้องผู้ป่วยต้องล้างมือให้สะอาด กล่าวทักทาย แนะนำตัว ให้นามบัตร อธิบายให้ผู้ป่วย	- คนพม่านั่งชักโครกไม่เป็นจะถ่ายลงพื้น

<ul style="list-style-type: none"> - มีสถานที่ล้างเท้าก่อนทำพิธีหรือจัดทำอ่างน้ำสำหรับอาบน้ำ ละหมาดแบบเคลื่อนที่สำหรับผู้ป่วยที่เคลื่อนที่ลำบาก - การจัดเตียงผู้ป่วยให้หันศีรษะไปทางนครเมกกะห์ (ทิศตะวันตก) - ปรับวิธีการจ่ายยาในเดือนรอมฎอนให้สอดคล้องกับวิถีชีวิต - งดนัดผู้ป่วยนอกในเดือนรอมฎอน - การจัดมื้ออาหาร ยา (Insulin) ในช่วงถือศีลอด - การดูแลบุคคลหลังเสียชีวิตห้ามผ่าศพชันสูตร ห้ามถ่ายรูปรูปชาวมุสลิมที่ปิดหน้า-ตา ห้ามแตะต้องคัมภีร์อัลกุรอาน ห้ามทำหมัน ทำแท้ง ต้องทำละหมาดวันละ 5 ครั้ง ห้ามโกนขนถ้าไม่จำเป็น ห้ามเรียกเขาว่า " คนแขก " 	<p>เข้าใจก่อนทุกครั้งที่จะให้การพยาบาล</p> <p>ถามชื่อก่อนให้ยา ฉีดยา ทำหัตถการต่าง ๆ</p> <p>มีการวางแผนการดูแลร่วมกับผู้ป่วย โดยใช้ white board</p> <p>เขียนขั้นตอนการดูแลผู้ป่วยในแต่ละวัน (setting gcal)</p> <p>คนญี่ปุ่น ห้ามจ้องตาเขานาน ๆ (หลีกเลี่ยง eye contact) ไม่ชอบพยาบาลเล็บยาว ทาเล็บ ใส่น้ำหอม รองเท้าไม่สะอาด ไม่ควรเยี่ยมไข้ด้วยดอกเบญจมาศหรือดอกไม้สีสด</p>
--	--

ท่านควรปรับตัวและพัฒนาตนเองอย่างไรบ้าง เพื่อเตรียมตัวสู่ประชาคมอาเซียน

1. ปรับแนวคิดเชิงบวกของตนเองเกี่ยวกับ ASEAN
2. การฝึกให้วัฒนธรรมคุณภาพเป็นวินัยในการทำงาน
3. ฝึกทักษะภาษาอังกฤษและภาษาเพื่อนบ้าน
4. ฝึกทักษะต่าง ๆ ด้านการพยาบาลให้มีฝีมือ
5. ศึกษาปัญหาสุขภาพของประเทศเพื่อนบ้าน
6. เรียนรู้วัฒนธรรมต่าง ๆ ของประเทศอาเซียนและชาติที่มาใช้บริการ
7. ใช้ IT ในการทำงาน
8. ติดตามข่าวสารของประชาคมอยู่เสมอ
9. รู้จักสิทธิขั้นพื้นฐานในฐานะพลเมืองของชาติ
10. พัฒนาการตนเองอย่างต่อเนื่อง

.....

ผู้เขียน ดร.ศรีสกุล เจียบแหลม (ประวัติการเขียน 4 เรื่อง)
 อาจารย์พยาบาลสังกัด ภาควิชาพื้นฐานการพยาบาล และบริหารวิชาชีพ

